

Akut kontaktallergi – problempatienter på akuten och allergikliniken

Mihály Matura
Arbets- och miljödermatologi
Centrum för arbets- och miljömedicin
Stockholm

Akut kontaktallergi

- IgE-medierad allergi orsakad av proteiner i kontakt med huden eller slemhinnan
- IgE-medierad allergi orsakad av kemiska ämnen
 - Isocyanater, hårfärgämnen, kortison,...
- Snabb symtomutveckling vid Typ IV allergi
- Kombination av Typ I och IV allergi
 - Mot samma allergen (kortison)
 - Mot olika allergen i samma exponeringsscenario (gummi)

Kontakturtikaria

- Icke-allergisk
- Allergisk – påvisning av spec. IgE?
 - (proteinkontaktdermatit)
- Symtom oftast kontakturtikaria i början
 - Kan leda till generaliserat symtom
- Pricktest

Kontakturtikaria och anafylaxi

- Proteiner
 - Latex
 - Alfa-amylas
 - Amnionvätska
 - Proteiner i mat - hudexponering
 - Proteiner i kosmetika
 - Hydrolysed wheat protein
 - WDEIA (wheat dependent exercise-induced anaphylaxis)
 - fruktextrakt

Kontakturtikaria och anafylaxi

- Kemiska ämnen, svår prediktivitet
 - Läkemedel (penicillin,)
 - Klorhexidin
 - Kloramin T
 - Diisocyanater, cyclic acid anhydrid – yrkesexponering
 - Persulfater (hårblekmedel)
 - PPD (hårfärg)

Typ IV. allergi

- Delayed type hypersensitivity
- Fördröjd allergi

- Är reaktionen alltid **fördröjd**?
- Är symptomen alltid **"eksem"**?

Vad har hänt hos dessa patienter?

- "akut" kontaktallergi
- Snabb uppkomst av symptom efter exponering
- Oftast vid tidigare exponerat område (lokalt minne)
- Oftast vid mycket kraftig kontaktallergi
- "eksem", akut dermatit orsakar intercellulärt ödem

Vilka faktorer spelar roll?

- Allergen
 - Hårfärg, akrylat, lavsyra, parfym, epoxyhärdare
 - Roll av bl.a. IL-13? (PPD)
- Exponering - ansikte
 - Luftburen exponering, överförd kontakt, tandläkarbehandling
- Hur kraftig är den kontaktallergiska reaktionen
- Hur lång tid hade gått mellan sensibilisering/upprepade exponeringar och den aktuella exponeringen
- Individuella faktorer (snabb reaktion, ödem)

Sammanfattning

- Proteiner men även kemiska ämnen i hudkontakt orsakar IgE-medierad allergi
- Symptom kontakturtikaria → anafylaxi
- Oftast snabb symptomutveckling

- Fördröjd allergi är inte alltid riktigt fördröjd
- Minst några till flera timmars fördröjning mellan exponering och symptom
 - Jämfört med 1-2 till 6-10 dagars normal fördröjning
- Vikten av anamnes, journalkopior

Forts.

- Vid kraftig Typ IV allergi – allmänna symptom kan förekomma

- Typ I och IV allergi kan förekomma i kombination

- Utredning via arbets- och miljödermatologiska mottagningar